

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(3)	(4)	(4)	(3)	(2)	(2)	(1)	(2)	(1)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(4)	(1)	(3)	(4)	(1)	(4)	(4)	(2)	(3)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(4)	(4)	(1)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: מפה : ניווט -

היחס: מפה היא כלי שעוזר בפעולת) הניווט.
א' הוא כלי שעוזר בפעולת הב'

תשובה (1): חוק : ציור. האם חוק הוא כלי שעוזר בפעולת הציור? לא. חוק הוא משהו שצריך לצייר לו.

תשובה (2): הצגה : בימוי. האם הצגה היא כלי שעוזר בפעולת הבימוי? לא. פעולת הבימוי היא הפיכת תסריט/סיפור להצגה.

תשובה (3): מתכון : אכילה. האם מתכון הוא כלי שעוזר בפעולת האכילה? לא. מתכון הוא כלי שעוזר בפעולת ההכנה של האוכל, ולא של האכילה עצמה.

תשובה (4): מילון : תרגום. האם מילון הוא כלי שעוזר בפעולת התרגום? כן. כאשר נתקלים במילה שלא יודעים את פירושה נעזרים במילון כפי שנעזרים במפה לשם פעולת הניווט.

תשובה (4).

2. השאלה: אמיר : עץ - (אמיר - צמרת העץ)

היחס: אמיר הוא צמרת (החלק העליון של) העץ.
א' הוא החלק העליון של הב'

תשובה (1): גיר : סלע. האם גיר הוא החלק העליון של הסלע? לא. גיר הוא אחד מהחומרים שמהם עשויים סלעים (סלע גיר).

תשובה (2): פלג : נחל. האם פלג הוא החלק העליון של הנחל? לא. פלג הוא נחל קטן.

תשובה (3): פסגה : הר. האם פסגה היא החלק העליון של ההר? כן.

תשובה (4): גיא : עמק. האם גיא הוא החלק העליון של העמק? לא. גיא ועמק הן מילים נרדפות.

תשובה (3).

3. השאלה: **מסקרן** : סקרנות -

היחס : משהו **מסקרן** הוא משהו אשר מעורר **סקרנות**.
א' הוא משהו המעורר/הגורם ל- ב'

- תשובה (1)**: מכחיש : הכחשה. האם **מכחיש** הוא מישהו שמעורר **הכחשה**? לא.
תשובה (2): מאמין : אמון. האם **מאמין** הוא מישהו הגורם **לאמון**? לא. **מאמין** הוא מישהו אשר נותן **אמון** במשהו.
תשובה (3): מראיין : ריאיון. האם **מראיין** הוא מישהו הגורם **לריאיון**? לא. **המראיין** הוא מי שעורך למישהו **אחר ריאיון**.
תשובה (4): מרתיע : רתיעה. האם **מרתיע** הוא משהו המעורר/הגורם **לרתיעה**? כן.
תשובה (4).

4. השאלה: **רב-משמעי** : לפרש -

היחס : **רב-משמעי** הוא משהו שיש הרבה דרכים **לפרש** אותו.
א' הוא משהו שיש הרבה דרכים ב' אותו/בו

- תשובה (1)**: רב-מכר : לקנות. האם **רב-מכר** הוא משהו שיש הרבה דרכים **לקנות** אותו? לא.
תשובה (2): רב-פעלים : לעשות. האם **רב-פעלים** הוא מישהו שיש הרבה דרכים **לעשות** אותו? לא. **רב-פעלים** הוא מישהו שיכול **לעשות** הרבה דברים.
תשובה (3): רב-לשוני : לדבר. האם **רב-לשוני** הוא מישהו שיש הרבה דרכים **לדבר** בו? לא. **רב-לשוני** זה מישהו שיודע שפות רבות.
תשובה (4): רב-תכליתי : להשתמש. האם **רב-תכליתי** הוא משהו שיש הרבה דרכים **להשתמש** בו? כן. **רב-תכליתי** הוא משהו שיש לו מספר **שימושים**.
תשובה (4).

5. השאלה: **לכונן** : נוסד - (לכונן = להקים, לייסד)

היחס : **נוסד** הוא משהו **שכוננו** אותו. (כדי ליצור משפט הגיוני, נטה את **לכונן** לצורת עבר רבים - **כוננו**)
ב' הוא משהו שא' אותו

- תשובה (1)**: להוזיל : האמיר. האם **האמיר** הוא משהו **שהוזילו** אותו? לא. **האמרה** זה העלאה.
תשובה (2): לעלוז : שָׁמַח. האם **שמח** הוא מישהו **שהעליזו** אותו? לא. **שמח** עצמו מרגיש **עליזות**.
תשובה (3): לכלות : אזל. האם **אזל** הוא משהו **שכילו** אותו? כן. **כלה** זה סיים, גמר.
תשובה (4): לנעול : פָּרַץ. האם **פרץ** הוא משהו **שנעלו** אותו? לא. **פרץ** זה הפך משהו להיפך **מנעול**.
תשובה (3).

6. השאלה: רמיזה : רמז-

היחס: רמיזה היא הפעולה של נתינת רמז.

א' היא הפעולה של נתינת ב'.

תשובה (1): צילום : תיעוד. האם צילום היא הפעולה של נתינת תיעוד? לא. צילום זו פעולה של יצירת תיעוד.

תשובה (2): מימון : כסף. האם מימון היא הפעולה של נתינת כסף? כן.

תשובה (3): אילוף : משמעת. האם אילוף היא הפעולה של נתינת משמעת? לא. אילוף זה להפוך מישהו להיות ממושמע.

תשובה (4): שינון : זיכרון. האם שינון היא הפעולה של נתינת זיכרון? לא. שינון זה לגרום למשהו להיכנס לזיכרון.

תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

השלמת משפטים (שאלות 7-9)

7. בקרב מייסדי הקיבוץ יש תחושה כי הדור הצעיר _____, ועדות להלך רוח זה אפשר למצוא בדוגמה זו: לאחר שחיים, ממייסדי הרפת, סיפר בחדר האוכל כי בצעירותו מוסר העבודה שרווח בקרב הרפתנים _____ כיום, התגובה על דבריו מצד _____ הייתה _____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בקרב מייסדי הקיבוץ יש תחושה כי הדור הצעיר עומד בסטנדרטים שהציבו הם, ועדות להלך רוח זה אפשר למצוא בדוגמה זו: לאחר שחיים, ממייסדי הרפת, סיפר בחדר האוכל כי בצעירותו מוסר העבודה שרווח בקרב הרפתנים היה בדיוק כמו מוסר העבודה של הנוער כיום, התגובה על דבריו מצד שאר הסועדים הוותיקים הייתה התרעמות וחוסר הסכמה.

המשפט בנוי משני חלקים: החלק הראשון מציג את תחושתם של מייסדי הקיבוץ לגבי הדור הצעיר, והשני את תגובתם לדבריו של חיים, אחד ממייסדי הרפת.

בחלק הראשון נאמר כי מייסדי הקיבוץ מרגישים שהדור הצעיר עומד בסטנדרטים שהם הציבו. בחלק השני, תגובתם של מייסדי הקיבוץ לדבריו של חיים, אשר אמר כי מוסר העבודה של הדור הצעיר הוא בדיוק כמו מוסר העבודה בתקופתו, הייתה חוסר הסכמה. מכיוון שבחלק הראשון נאמר כי מייסדי הקיבוץ חושבים כי הדור הצעיר עומד בסטנדרטים שלהם, תגובת חוסר ההסכמה שלהם לדבריו של חיים - שהייתה תואמת לחלק הראשון, אינה הגיונית.

תשובה (2): בקרב מייסדי הקיבוץ יש תחושה כי הדור הצעיר אינו עומד בסטנדרטים של קודמו, ועדות להלך רוח זה אפשר למצוא בדוגמה זו: לאחר שחיים, ממייסדי הרפת, סיפר בחדר האוכל כי בצעירותו מוסר העבודה שרווח בקרב הרפתנים היה גבוה ממוסר העבודה הרווח כיום, התגובה על דבריו מצד שאר הוותיקים הייתה הנהון לאות הסכמה.

בחלק הראשון נאמר כי מייסדי הקיבוץ אינם מרגישים כי הדור הצעיר עומד בסטנדרטים שהם הציבו. בחלק השני, תגובתם לדבריו של חיים, אשר אמר כי מוסר העבודה של הדור הצעיר נמוך ממוסר העבודה שהיה בתקופתו, הייתה הסכמה.

מכיוון שבחלק הראשון נאמר כי מייסדי הקיבוץ מרגישים שהדור הצעיר אינו עומד בסטנדרטים שלהם, ותגובתם לדבריו של חיים, אשר תאמו את הרגשתם, הייתה הסכמה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

8.

האם נכונותו של מנהל להתייעץ עם הכפופים לו ולשתף אותם בהתלבטויותיו _____ סמכותיותו? דן, שסבר כי התשובה לכך _____, הופתע לגלות כי מנהלים _____ להיוועץ בעובדיהם זכו למידה _____ יותר של ציות מצד הכפופים להם, בהשוואה למנהלים אחרים.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): האם נכונותו של מנהל להתייעץ עם הכפופים לו ולשתף אותם בהתלבטויותיו **מחבלת** בסמכותיותו? דן, שסבר כי התשובה לכך **חיובית**, הופתע לגלות כי מנהלים **שנטו** להיוועץ בעובדיהם זכו למידה **רבה** יותר של ציות מצד הכפופים להם, בהשוואה למנהלים אחרים.

בחלקו הראשון של המשפט, דן סבר כי מנהל שמתיעץ עם הכפופים לו מחבל בסמכותיותו. בחלקו השני של המשפט כתוב שמנהלים שמתיעצים עם העובדים שלהם מרוויחים מידה רבה יותר ציות, כלומר אין זה פוגע בסמכותם בעיני העובדים. מכיוון שכתוב שדן הופתע לגלות כי העובדות אינן תואמות את דעתו, יש קשר הגיוני בין שני חלקי המשפט. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

9.

פרופסור גרוסמן סבור כי התנאי להכרה בקיומה האובייקטיבי של תופעה כלשהי אינו הימצאותן של עדויות לקיומה, אלא הימצאותן של הסבר תיאורטי תקף לתופעה זו. לפיכך, _____ שבספרו מופיעה הטענה: "סלע התלוי בין שמים וארץ _____ עובדה אובייקטיבית _____ אלף עדים יישבעו שראו אותו במו עיניהם, מכיוון ש _____".

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): פרופסור גרוסמן סבור כי התנאי להכרה בקיומה האובייקטיבי של תופעה כלשהי אינו הימצאותן של עדויות לקיומה, אלא הימצאותן של הסבר תיאורטי תקף לתופעה זו. לפיכך, **לא מפתיע** שבספרו מופיעה הטענה: "סלע התלוי בין שמים וארץ **לא ייחשב** עובדה אובייקטיבית **גם אם** אלף עדים יישבעו שראו אותו במו עיניהם, מכיוון **שאפשר להעלות על הדעת תאוריה תקפה שתסביר את התופעה הזאת**".

המשפט מתחיל בטענה שגרוסמן מאמין שכדי להכיר בקיומה של תופעה, אין די בעדויות לקיומה אלא צריך להיות הסבר תיאורטי תקף אשר מסביר את התופעה. בהמשך המשפט, כתוב כי אין זה מפתיע כי הוא טוען שסלע התלוי בין שמים וארץ, לא ייחשב עובדה אובייקטיבית מכיוון שישנה תאוריה שתסביר את התופעה הזאת. דעתו בתחילת המשפט לא תואמת את מה שהוא כתב בספרו, ולכן היחס שאמור להיות בין שני חלקי המשפט הוא יחס של ניגוד, מכיוון שמילות הקישור הן "לא מפתיע" המצביעות על התאמה בין שני חלקי המשפט, תשובה זו נפסלת.

תשובה (2): פרופסור גרוסמן סבור כי התנאי להכרה בקיומה האובייקטיבי של תופעה כלשהי אינו הימצאותן של עדויות לקיומה, אלא הימצאותן של הסבר תיאורטי תקף לתופעה זו. לפיכך, **אין פלא** שבספרו מופיעה הטענה: "סלע התלוי בין שמים וארץ **לא ייחשב** עובדה אובייקטיבית **גם אם** אלף עדים יישבעו שראו אותו במו עיניהם, מכיוון **שאין תאוריה מדעית היכולה להסביר את התופעה הזאת**".

המשפט מתחיל בטענה שגרוסמן מאמין שכדי להכיר בקיומה של תופעה, אין די בעדויות לקיומה אלא היא צריך להיות הסבר תיאורטי תקף אשר מסביר את התופעה. בהמשך המשפט, כתוב כי אין פלא שסלע התלוי בין שמים וארץ, לא ייחשב עובדה אובייקטיבית מכיוון שאין תאוריה שתסביר את התופעה הזאת. דעתו בתחילת המשפט תואמת את מה שהוא כתב בספרו. עדויות לקיומה של תופעה אינן מספיקות ויש צורך בתאוריה, ולכן היחס שאמור להיות בין שני חלקי המשפט הוא יחס של התאמה, מכיוון שמילות הקישור הן "אין פלא", זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

10. השאלה: בשיחה עם גדי אמרה שפרה: "זה לא רעיון טוב כל כך. שְחִייה צריך ללמוד במים".

איזו מהאפשרויות הבאות היא המתאימה ביותר להיות הרקע לדבריה של שפרה?

פיתרון: לפי פתיחת דבריה של שפרה: "זה לא רעיון טוב כל כך", שפרה מבקרת את הצעתו של גדי. בהמשך דבריה אומרת שפרה כי "שחיה צריך ללמוד במים", מכאן ניתן להסיק כי לדעתה של שפרה מה שהציע גדי אינו אמור להתבצע בדרך שבה הציע לעשות אותו אלא בדרך אחרת, כפי שאין לדוגמה ללמוד שחיה ביבשה במקום במים.

על פי תשובה (1) גדי מציע לשפרה להעמיק את היכרותם בטלפון לפני שיפגשו. כלומר לעשות משהו לא באופן המתאים לאותה פעילות. כידוע, היכרות מעמיקה נוצרת לרוב באמצעות פגישות פנים מול פנים, ולא בטלפון, כפי ששחיה יש ללמוד במים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

11. השאלה: שיעור האבטלה באיטליה יציב בשנים האחרונות ועומד על רמה גבוהה, הקרובה לעשרה אחוזים. פרופ' פרוצי טוענת שעל ממשלת איטליה להציב יעד לשיעור האבטלה אשר ישקף את מחויבותה לנושא התעסוקה כחלק מאחריותה החברתית. לדבריה, יש להגדיר יעד אבטלה שנתי, בדומה ליעד האינפלציה וליעד הגירעון, ויש לקבוע אמצעים ודרכים להשגתו.

איזו מן הטענות הבאות מתמצתת באופן המדויק ביותר את טענתה של פרופ' פרוצי?

פיתרון: התשובה אשר מתמצתת בצורה הטובה ביותר את טענת הפרופ' היא תשובה (4). נבדוק מה שגוי בתשובות האחרות.

תשובה (1): יעד אבטלה שנתי שיהיה דומה בשיעורו ליעדי האינפלציה והגירעון יוכל להביא לידי ביטוי את מחויבותה של ממשלת איטליה לתעסוקה.

הפרופ' טוענת שעל ממשלת איטליה לקבוע יעד לשיעור האבטלה כפי שהיא קובעת יעד לשיעור האינפלציה ושיעור הגירעון ואינה טוענת כי שיעורי יעד האבטלה צריכים להיות דומים לשיעורי יעד האינפלציה והגירעון.

תשובה (2): אמנם ממשלת איטליה קובעת יעדים לאינפלציה ולגירעון, אך מן הראוי שתגלה יותר אחריות חברתית.

הפרופ' אינה מתייחסת ליעדים לאינפלציה ולגירעון אלא בהקשר כי על ממשלת איטליה לקבוע יעד גם לשיעור האבטלה וכי צעד זה ישקף מחויבות חברתית.

תשובה (3): כפי שנקבעים יעדים לאינפלציה וגירעון, כך יש להציב גם יעד לשיעור האבטלה השנתי, אפילו יבוא הדבר על חשבון האחריות החברתית.

הפרופ' טוענת כי קביעת יעד לשיעור האבטלה תשקף את המחויבות החברתית של ממשלת איטליה ולא כי היא תפגע במחויבות זו.

תשובה (4).

12. השאלה: במחקר שנערך במדינת בצניה נמצא כי שיעור החולים במחלת הטקסית בקרב בני המעמד הכלכלי הנמוך גבוה יותר משיעורו בקרב בני המעמד הכלכלי הגבוה.

איזה מהנתונים הבאים אינו יכול לשמש הסבר לממצא?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): מחלת הטקסית שכיחה בקרב אנשים שהתעשרו בעת האחרונה פחות מבקרב עשירים ותיקים. תשובה זו אינה יכולה לשמש הסבר לממצא, שהרי על פי נתוני השאלה, בני המעמד הכלכלי הגבוה חולים פחות במחלת טקסית מבני המעמד הכלכלי הנמוך.

מכיוון שמי שהתעשר לאחרונה, היה שייך קודם לכן למעמד הנמוך הרי ששיעור החולים במחלה בקרב מי שהתעשר לאחרונה, היה אמור להיות גבוה מאלה שהשתייכו למעמד הכלכלי הגבוה זמן רב. תשובה זו אינה מציעה הסבר לממצא (ואף אינה מתיישבת בקנה אחד עם הממצא). ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

13.

השאלה: במחקר השתתפו תלמידים משתי כיתות, א1 ו-א2, בפעילות מודרכת של משחק בפלסטלינה. בתום הפעילות קיבלו תלמידי א1 פרס שהובטח להם מראש, ואילו תלמידי א2 לא קיבלו דבר. כעבור שבוע, בזמן המיועד לפעילות חופשית, הניחו החוקרים פלסטלינה בשתי הכיתות. הם מצאו שתלמידי א2 שיחקו בפלסטלינה זמן כפול מתלמידי א1. הם הסיקו מכך כי בזמן הפעילות המודרכת חשו התלמידים שהובטח להם פרס שהם משתתפים בפעילות רק כדי לזכות בו, ואילו התלמידים האחרים ראו במשחק בפלסטלינה פעילות מהנה.

איזו מן העובדות הבאות מחלישה את מסקנת החוקרים?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): בזמן הפעילות המודרכת קיבלו תלמידי שתי הכיתות פלסטלינה במגוון צבעים, ואילו בזמן הפעילות החופשית הם קיבלו פלסטלינה בשני צבעים בלבד.

תשובה זו אינה מחלישה את מסקנת החוקרים מכיוון שהיא אינה מציעה הסבר חלופי להבדלים בין התנהגותם של התלמידים בכיתות השונות.

בזמן הפעילות החופשית, שתי הכיתות קיבלו את אותם החומרים: פלסטלינה בשני צבעים בלבד. מכאן, אם אנו היינו מצפים שינהגו אותו הדבר. העובדה שבכיתה א1 הילדים שיחקו פחות זמן עם הפלסטלינה מהילדים שבכיתה א2, תומכת במסקנתם של החוקרים - כיתה א2 ראו בפלסטלינה פעילות מהנה, ואילו כיתה א1 לא התייחסו לפעילות כמשהו מהנה, מכיוון שמטרתם במשחק עם פלסטלינה היא לזכות בפרס, מה שלא הוצע להם בזמן הפעילות החופשית.

תשובה (2): בתום הפעילות החופשית קיבלו תלמידי א2 פרס בהפתעה ואילו תלמידי א1 לא קיבלו פרס.

מכיוון שהפרס ניתן לתלמידי כיתה א2 בהפתעה, כלומר הם לא ציפו לו כאשר הם שיחקו בזמן החופשי, הרי שאין נתון זה מסביר את זמן המשחק הרב שיותר שיחקו תלמידי כיתה א2 בפלסטלינה לעומת תלמידי כיתה א1.

תשובה (3): רק בכיתה א1 יש מחשבים שמותר להשתמש בהם בזמן הפעילות החופשית.

נתון זה מהווה הסבר חלופי לזמן המשחק המועט יותר שהושקע על ידי תלמידי כיתה א1 בפלסטלינה לעומת תלמידי כיתה א2. מכיוון שבכיתה א1 יש מחשבים שבהם מותר להשתמש בזמן הפעילות החופשית, יתכן כיזו הסיבה שתלמידי כיתה א1 השקיעו פחות זמן במשחק בפלסטלינה.

תשובה (3).

14.

השאלה: חומר הגלם של חקר ההיסטוריה הוא עובדות מוצקות, אירועים שהתרחשו במציאות. גם אם המקורות הנחשבים למקורות לגיטימיים של עובדות מוצקות כבר חרגו מן התחום המוגדר והמוסכם של חקר ההיסטוריה במאה התשע-עשרה - תחום המסמכים המדיניים, הדיפלומטיים והצבאיים - ויש בהם מקורות כגון מכתבים אישיים, יומנים ותיעוד של מנהגים, ברי שההיסטוריונים נשענים בעבודתם על מה שנתפס בעיניהם כעובדות.

מה מדגימים בפסקה "מכתבים אישיים, יומנים ותיעוד של מנהגים"?

פיתרון: על פי הפסקה חומר הגלם של ההיסטוריה הוא עובדות מוצקות. עד למאה ה-19 הוסכם כי המקורות הלגיטימיים לעובדות היו מסמכים מדיניים, דיפלומטיים וצבאיים ואילו כיום הם גם מכתבים אישיים, יומנים ותיעוד של מנהגים. התשובה הנכונה היא תשובה (4). נבדוק מה הבסיס לפסילת כל אחת מיתר התשובות:

תשובה (1): מסמכים שכיום היסטוריונים מתייחסים אליהם כאל מקורות היסטוריים אף שאינם רואים בהם מקורות לעובדות מוצקות.

על פי הפסקה, כיום רואים היסטוריונים במכתבים אישיים, יומנים ותיעוד של מנהגים, מקור לעובדות מוצקות.

תשובה (2): מקורות שתוארו בהם אירועים שבמאה התשע-עשרה נטו לחשוב שלא התרחשו באמת, וכיום מכירים באמתותם.

לא נאמר כי במאה התשע-עשרה חשבו כי האירועים שתוארו באותם מקורות לא התרחשו, אלא כי באותה תקופה לא ראו במקורות אלו מקורות שלגיטימי להסתמך עליהם בחקר ההיסטוריה.

תשובה (3): מסמכים שהיסטוריונים מייחסים להם כיום מהימנות גדלה יותר מלמקורות ששירתו היסטוריונים במאה התשע-עשרה.

אין כל השוואה בפסקה למידת המהימנות המיוחסת למקורות הנזכרים כיום לעומת המקורות ה"מסורתיים".

תשובה (4).

15. השאלה: מסקנת המחקר של ד"ר פוקס, שהתחממות העולמית עשויה לגרום לעלייה בשיעור הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה, הפוכה מן הסברה הרווחת כיום בחקר האקלים, שעלייה בשיעור הפחמן הדו-חמצני היא שגורמת לעלייה בטמפרטורות.

איזו מן האפשרויות המוצעות **ממשיכה** את הפסקה שלעיל באופן הטוב ביותר?

פיתרון: ראשית נבחן את טענתו של ד"ר פוקס:

הד"ר טוען כי הסברה הרווחת שגויה וכי ההתחממות הגלובלית היא שגורמת לעלייה בכמות הפחמן הדו-חמצני ולא להיפך. מכאן ניתן להסיק כי העלייה בכמות הפחמן הדו-חמצני היא בלתי נמנעת ואין צורך לנסות ולהקטין אותה.

כעת נבחן מי מהתשובות משלימה בצורה הגיונית את תחילת המשפט.

תשובה (1): למרות זאת, מוקדם לומר שאיננו צריכים לפעול לצמצום שיעור הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה, שכן לא מן הנמנע שאין סתירה בין מסקנתו של ד"ר פוקס לבין הסברה הרווחת, ואפשר ששני התהליכים מגבירים זה את זה.

תשובה זו יוצרת רצף הגיוני עם טענתו של ד"ר פוקס, שכן אם אכן אין סתירה בין שתי הטענות ושני התהליכים אכן מגבירים זה את זה אין צורך להפסיק לפעול לצמצום שיעור הפחמן הדו-חמצני. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2): מכאן שאין כל יסוד לטענה כי אם תקבל טענתו של ד"ר פוקס על דעת שאר החוקרים בתחום, ייאלצו כל מי שניבאו התחממות עולמית בעקבות התגברות פליטת הפחמן הדו-חמצני לאטמוספירה לחזור בהם מנבואות הזעם שלהם.

תשובה זו אינה נכונה מכיוון שיש **יסוד** לטענה שאם אכן תקבל טענתו של ד"ר פוקס, הרי שאר החוקרים אשר ניבאו התחממות עולמית בעקבות התגברות פליטת הפחמן הדו-חמצני ייאלצו לחזור בהם מנבואות הזעם שלהם.

תשובה (3): ברור שאף אם תוכח לבסוף מסקנתו של פוקס, הדבר ישמוט את הקרקע מתחת לטענות המדענים הסוברים כי עלייה בשיעור הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה עשויה להביא להתחממות עולמית מדאיגה.

לא נכון לומר כי "אף אם תוכח לבסוף טענתו של פוקס... עולמית מדאיגה" אלא "אם תוכח לבסוף טענתו... עולמית מדאיגה".

תשובה (4): עם זאת, מכיוון שיתכן כי התהליך שפוקס מתאר יפעל בד בבד עם התהליך המתרחש לפי הסברה הרווחת, ואף ששיעור הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה הולך וגדל, לא נראה שיש מקום לדאגה מהתחממות עולמית נוספת בעתיד.

תשובה זו אינה נכונה, שכן לאור מה שנטען בקטע, אם התהליך שמתאר פוקס יפעל בד בבד עם התהליך המתרחש לפי הסברה הרווחת ועם שיעור הפחמן הדו-חמצני הולך וגדל, נראה כי דווקא יש מקום לדאגה מהתחממות עולמית נוספת.

תשובה (1).

16. השאלה: מבקר המוזיקה בן שלו: "לפני כמה עשרות שנים ביים אמיר קוסטוריצה כמה סרטים נפלאים, ומאז הוא יכול להסתובב בעולם ולעשות ככל העולה על רוחו. למשל, להופיע לאורך שנים עם להקת בידור בינונית כמו 'נו סמוקינג אורסטר'". אם במקום קוסטוריצה היה מנגן בלהקה הזאת גיטריסט מרושל באותה מידה, סביר שלא היו פוקדים אלפים את הופעתה בהיכל התרבות. למעשה, היו בהופעה רק קטעים ספורים מהמוזיקה המופלאה מסרטיו של הבמאי, וזה היה היוצא מן הכלל שהעיד על הכלל."

מהו ה"כלל" שבן שלו מתייחס אליו בדבריו?

פיתרון: על פי דבריו של מבקר המוזיקה היו בהופעה של הלהקה הבינונית איתה ניגן הבמאי קוסטוריצה קטעים ספורים מהמוזיקה המופלאה אשר הופיעה בסרטיו, וזה היה היוצא מן הכלל שהעיד על הכלל. כלומר קטעי המוזיקה שכן נוגנו מתוך סרטי הבמאי היו היוצא מהכלל שהעיד כי ככלל איכות המוזיקה שנוגנה בהופעה הייתה ברמה נמוכה.

תשובה (4).

17. השאלה: אורי מקפיד תמיד על הכללים הבאים: ככל פעם שהוא טס לארצות הבית בענייני עבודה הוא ממריא בחזרה ארצה משדה התעופה בושינגטון. ככל פעם שהוא טס לארצות הבית ושוהה שם יותר מחודש הוא ממריא בחזרה ארצה משדה התעופה בניו יורק.

מה אינו אפשרי?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): אורי טס לארצות הברית ליותר מחודש ונחת בשדה התעופה בושינגטון.

אין כללים המתייחסים למקום נחיתתו של אורי, ולכן הדבר אפשרי.

תשובה (2): אורי טס לארצות הברית בענייני עבודה ונחת בשדה התעופה בניו יורק.

אין כללים המתייחסים למקום נחיתתו של אורי, ולכן הדבר אפשרי.

תשובה (3): אורי טס לארצות הברית לפחות מחודש והמריא ארצה משדה תעופה בניו יורק.

הכלל שכאשר אורי שוהה יותר מחודש בארצות הברית הוא ממריא חזרה ארצה מניו יורק, אינה מונעת ממנו להמריא מניו יורק כאשר הוא נוסע לפחות מחודש, ולפיכך הדבר אפשרי.

תשובה (4): אורי טס לארצות הברית בענייני עבודה ושהה שם יותר מחודש

במצב זה יש התנגשות בין שני הכללים.

מכיוון שאורי שהה בארצות הברית בענייני עבודה עליו להמריא ארצה מושינגטון, אולם מכיוון שאורי שהה בארצות הברית יותר מחודש עליו להמריא ארצה מניו יורק. מכיוון שהוא אינו יכול להמריא ארצה משני שדות התעופה גם יחד, מצב זה אינו אפשרי.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: לאיזה מרכיב מתאימה כל עובדה בדוגמה של העברה "תקיפת שוטר" (שורות 9-10)?

פיתרון: על פי הפסקה השנייה העברה של "תקיפת שוטר" מוגדרת על ידי התנהגות ספציפית בצירוף שתי נסיבות. ההתנהגות הספציפית המתוארת היא כי אדם תקף אדם אחר והנסיבות הן היותו של האדם שוטר והעובדה שהשוטר עסק במילוי תפקידו.

תשובה (2).

19. השאלה: למה מתייחסות המילים "זו האחרונה" (שורה 17)?

פיתרון: המילים "זו האחרונה" פותחות את המשפט המתחיל בשורה 17 ומתייחסות למשפט שלפניו ולכן עלינו לנתח את המשפט הקודם.

במשפט המתחיל בשורה 16 מתוארת ההבחנה בין שני מונחים/צורות התנהגות של הנאשם: "רשלנות" ו"מחשבה פלילית", כאשר המילים "זו האחרונה" מתייחסות למחשבה הפלילית.

תשובה (3).

20. השאלה: מה היחס בין ארבעת המונחים שהגדיר השופט אגרנט (שורה 15)?

פיתרון: על פי הקטע המונחים "רשלנות" ו"מחשבה פלילית" שונים זה מזה בכך שבמצב של "רשלנות" הנאשם לא חזה את התרחשות התוצאה וב"מחשבה פלילית" הנאשם חזה אפשרות להתרחשות התוצאה. מחשבה פלילית כוללת שתי אפשרויות "כוונה" או "פזיזות".

תשובה (2).

21. השאלה: עודד רצה לפנות ערמת לבנים ממרפסתו. נעמי אמרה לו שלא ישליך אותן למטה, שכן ייתכן שמישהו יעבור במקרה מתחת למרפסת, אך למרות זאת הוא החל להשליך לבנים למטה בלי להסתכל. אחד השכנים עבר מתחת למרפסת ונפצע עקב כך. בחקירתו במשטרה אמר עודד כי קיווה שלא יקרה כלום. היסוד הנפשי בהתנהגותו של עודד ייחשב ל-

פיתרון: ראשית יש להבחין בין מצב של "רשלנות" למצב של "מחשבה פלילית". ברור שעודד יכול היה לחזות את התוצאה, במיוחד לאחר שנעמי האירה את עיניו בקשר לכך, ולכן אין המדובר ב"רשלנות" שהוא מצב שבו הנאשם לא חזה את התוצאה.

במצב של "מחשבה פלילית" יש להבחין בין "כוונה" ל"פזיזות". עודד לא השליך את הלבנים מתוך כוונה לפגוע במישהו, שהרי כתבו כי הוא לא הסתכל כלל על הלבנים שזרק, ולכן המדובר ב"פזיזות". במצב של "פזיזות", קימות שתי אפשרויות: הנאשם היה אדיש להתרחשות התוצאה – מצב של "אדישות" או הנאשם קיווה שהתוצאה לא תתרחש – מצב של "קלות דעת". מכיוון שנתון כי עודד אמר בחקירתו במשטרה כי קיווה שלא יקרה כלום, הרי שמדובר במצב של "קלות דעת".

תשובה (4).

22. השאלה: בשורה 28 כתוב "לשלוש העברות האלה אותו יסוד עובדתי". מהו היסוד העובדתי המשותף לכולן?

פיתרון: המשפט המתחיל בשורה 28 מתייחס ל-3 עברות שצוינו במשפטים שלפניו. המשפט המתחיל בשורה 25 מפרט את העברות: "רצח" ו"הריגה" ואילו המשפט המתחיל בשורה 27 מתייחס לעברה נוספת בנוסף לשתי העברות שצוינו לפניו: עברת "גרימת מוות ברשלנות". בכל שלושת העברות אדם כלשהו גורם למותו של אדם אחר.

תשובה (4).

23. השאלה: איך ייתכן שבית המשפט החליט שלא לייחס לירוחם כל עברה אף שהוכח כי הוא גרם למותו של מני?

פיתרון: על פי הפסקה האחרונה, הכלל הוא שבעברות פליליות דרוש שתקיים אצל הנאשם מחשבה פלילית כדי שהעברה תיוחס לו. אם ירוחם לא היה יכול לחזות שהתנהגותו תגרום למותו של מני, הרי שעל פי הפסקה השלישית אין פה התנהגות שהיא בגדר "מחשבה פלילית" אלא "רשלנות".

תשובה (1).